Towards Modern Slavic Studies

Magdalena Błaszak

ANALIZA TEKSTU – WARSZTAT LINGWISTYCZNY

Towards Modern Slavic Studies – 2020-1-PL01-KA203-081976, 2020 Erasmus+ Strategic Partnerships for higher education

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE

UNIVERSITY OF OSTRAVA

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Towards Modern Slavic Studies – 2020-1-PL01-KA203-081976, 2020 Erasmus+ Strategic Partnerships for higher education

Publikacja sfinansowana z funduszy Komisji Europejskiej w ramach programu Erasmus+

Publikacja została zrealizowana przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej. Publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów i Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za jej zawartość merytoryczną.

PUBLIKACJA BEZPŁATNA

[M. Błaszak], licencja: CC BY-NC-ND 4.0 (link do: https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.pl)

Katowice 2022

konwersatorium, 15 spotkań x 90 minut (2x45 min.)

Model pracy: w formie zdalnej, kontaktowej lub hybrydowej

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPIS TREŚCI

Spotkanie 1. LINGWISTYCZNA ANALIZA TEKSTU. TEKST A DYSKURS. 5

Spotkanie 2. KOMUNIKACJA, AKT KOMUNIKACJI 7

Spotkanie 3. KOMUNIKACJA WERBALNA I NIEWERBALNA 9

Spotkanie 4. SPÓJNOŚĆ W TEKŚCIE 11

Spotkanie 5. DELIMITACJA TEKSTU 13

Spotkanie 6. FUNKCJE JĘZYKA I TEKSTU 15

Spotkanie 7. TEKST MÓWIONY A TEKST PISANY 17

Spotkanie 8. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE JĘZYKA 20

Spotkanie 9. MODA JĘZYKOWA 23

Spotkanie 10. GATUNKI WYPOWIEDZI 26

Spotkanie 11. JĘZYK W INTERNECIE 28

Spotkanie 12. ANALIZA STYLISTYCZNA TEKSTU 30

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE

UNIVERSITY OF OSTRAVA

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Spotkanie 13. DZIAŁANIA NA TEKŚCIE 32

Spotkanie 14. LINGWISTYCZNA ANALIZA TEKSTU 33

Spotkanie 15. POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI 35

Informacje 36

Literatura 37

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE

UNIVERSITY OF OSTRAVA

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 1. LINGWISTYCZNA ANALIZA TEKSTU. TEKST A DYSKURS.		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Na początku zajęć prowadzący ustala z uczestnikami kursu zasady współpracy i formę zaliczenia. Przedstawia cel zajęć i plan pracy.	10 min
2. Wprowadzenie	Uczestnicy kursu zastanawiają się co to jest tekst? Czym tekst różni się od dyskursu? Na czym polega lingwistyczna analiza tekstu? Tworzą mapę myśli związaną z pojęciem tekstu.	15 min
3. Główna aktywność	Prowadzący przedstawia etymologię pojęcia i różne definicje tekstu (wg Saloniego, Dobrzyńskiej, Bartmińskiego i de Beaugrande'a) i dyskursu (wg Wojtak, Gajdy, Labochy, Duszak, Bartmińskiego), uczestnicy dyskusją nad tym, która jest najbardziej odpowiednia poprzez określenie cech wspólnych dla tych definicji oraz wskazane różnic w nich występujących. Przy definicji de Beaugrande'a dodatkowo omawiane są wszystkie kryteria tekstowości, tj. kohezja, koherencja, intencjonalność, akceptabilność, informatywność, sytuacyjność i intertekstowość. Ćwiczenie – studenci otrzymują kilka fragmentów: ***(1)*** *Patrz!* ***(2)*** *Natomiast już pierwsza reakcja publiczności na twórczość Witkacego rzeczywiście postawiła go w pozycji dziwaka, co wśród przedstawicieli ówczesnej awangardy nie było sytuacją wyjątkową. Wystawienie Tumora Mózgowicza w 1921 r. w teatrze im. Słowackiego w Krakowie wywołało skandal, a uznany krytyk Marian Szyjkowski pisał: „Wydaje się, że patrzymy i słuchamy majaczeń lunatyka w ostatnim stadium postępowego paraliżu". To tylko mała próbka owej reakcji. W kilka lat później aktorzy w Warszawie zagrozili strajkiem na wieść o zamiarze wystawienia tego utworu. (A. Nasiłowska, Trzydziestolecie 1914–1944, Warszawa 2002, s. 110)* ***(3)*** *Wielki bal odbywał się w pałacu Potockich w Krakowie.* ***(4)*** *Tratatata, bum ta ra ra, hopsa, hopsa, to maszkara.* ***(5)*** *Dłoń swą otarłaś niby wonną różę Lub wnętrze muszli różowo-niebieskiej, Próżną, a droższą niźli dar królewski, Słabą a mocną kroić wszystkie burze* i ich zadaniem jest określenie, które z nich są tekstami. Studenci wskazują najważniejsze cechy tekstu.	55 min

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

4. Zakończenie zajęć	Wspólna notatka na padlecie zawierająca definicję tekstu i dyskursu. Podsumowanie tych definicji.	10 min
5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	
6. Potrzebne materiały	Żydek-Bednarczuk U. Wprowadzenie do lingwistycznej analizy tekstu Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki Dobrzyńska T. Tekst i jego odmiany Dobrzyńska T., *Tekst w perspektywie stylistycznej* [w:] tejże, *Tekst – styl – poetyka*, Kraków 2004. De Beaugrande R.A., Dressler A., Wstęp do lingwistyki tekstu Wyrwas K., Sujkowska-Sobisz K., Mały słownik terminów teorii tekstu J. Bartmiński, *Tekst jako przedmiot tekstologii lingwistycznej* [w:] *Tekstologia. Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań*, red. J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, UMCS Lublin 2004.R. A. de Beaugrande, W. U. Dressler, *Kryteria tekstowości* [w:] *Tekstologia. Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań*, red. J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, UMCS Lublin 2004	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 2. KOMUNIKACJA, AKT KOMUNIKACJI		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Reflektor punktowy dla dzisiejszych zajęć – proszę zapamiętać definicję pojęcia komunikacja oraz cechy i elementy procesu komunikowania.	10 min
2. Wprowadzenie	Praca w grupach ok.8-10 osobowych – „głuchy telefon". Podział na grupy odbywa się za pomocą kolorowych piłeczek. Uczestnicy kursu losują piłeczkę, jej kolor jest jednocześnie kolorem zespołu, do którego dana osoba jest przydzielona. Każda grupa otrzymuje kartkę z tekstem, uczestnicy przekazują sobie informację, na końcu pierwsza i ostatnia osoba podaje treść komunikatu. Kursanci zastanawiają się, czym różniły się wersje pod względem słownictwa i znaczenia, co wpływa na znaczenie przekazu, co można było zrobić, żeby informacja nie uległa zniekształceniu.	60 min
3. Główna aktywność	Wykład prowadzącego na temat procesu komunikacji, jej etymologii i charakterystycznych cech i elementów. Przedstawienie aktu komunikacji i jego funkcji w ujęciu Buhlera i Jakobsona (nadawca, odbiorca, kod, kontakt, kontekst, komunikat). Zdefiniowanie poszczególnych elementów aktu komunikacji. Uczestnicy kursu wskazują, jaki nadawca może występować w akcie komunikacji (indywidualny/zbiorowy, pierwotny/wtórny, znany/nieznany), jaki odbiorca (indywidualny/zbiorowy, zamierzony/niezamierzony), jakie kody wyróżniamy (werbalny i niewerbalny – kinezyczny, prozodyczny, proksemiczny, graficzny). Omówienie innych modeli intencjonalnych komunikacji (Austin, Searle, Grice). Ćwiczenie 1: Uczestnicy kursu otrzymują opisy 3 sytuacji, w których nadawca nie dostosował komunikatu do właściwości odbiorcy. Ich zadaniem jest wskazanie błędów w wypowiedziach i zredagowanie tekstów bez zmiany sensu komunikatu: ***a)*** *Dziadek do sześcioletniego wnuczka: „Drogi młodzieńcze, zważywszy na twoją niekompetencję w zakresie zasad savoir-vivre'u, będę musiał zastosować wobec ciebie daleko idące sankcje".* ***b)*** *Para narzeczonych do pracownicy urzędu stanu cywilnego: „My się chcieliśmy hajtnąć i chcemy zapytać, jakie papiery musimy złożyć. I jeszcze jedno: czy da się ten ślub załatwić na przyszły miesiąc? No bo wie pani, nam się nie chce dłużej czekać".*	20 min

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

	c) *E-mail uczennicy skierowany do nauczyciela: „Drogi Panie Profesorze, czy mogę się z Panem umówić na poprawę sprawdzianu, który nie poszedł mi w zeszłym tygodniu? Teraz na pewno zabłysnę i będzie Pan ze mnie szalenie dumny :). Gorąco pozdrawiam Natalka z IC".* Ćwiczenie 2: Kursanci na podstawie wybranych przez siebie tekstów mają za zadanie wskazać różnice między nadawca pierwotnym a wtórnym, podać przykłady tekstu, w którym nadawca jest anonimowy i omówić sytuacje, kiedy komunikat trafia do odbiorcy niezamierzonego.	
4. Zakończenie zajęć	Uczestnicy kursu otrzymują 3 ilustracje, na których znajdują się – delfin, goryle i pszczoły. Ich zadaniem jest poszukać informacji o ich sposobach porozumiewania się i zredagować notatkę na ten temat.	10 min
5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	
6. Potrzebne materiały	Żydek-Bednarczuk U. Wprowadzenie do lingwistycznej analizy tekstu Dobek-Ostrowska B. Podstawy komunikowania społecznego Pisarek W., Wstęp do nauki o komunikowaniu Bugajski M., 2006: Język w komunikowaniu. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 246– 254.	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 3. KOMUNIKACJA WERBALNA I NIEWERBALNA		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Reflektor punktowy – z tych zajęć uczestnicy powinni zapamiętać rodzaje komunikacji – werbalna i niewerbalna, znać pojęcie komunikacji interpesonalnej, potrafić dobrać odpowiednią odległość od rozmówcy w różnych sytuacjach społecznych	
2. Wprowadzenie	Zabawa w kalambury – uczestnicy za pomocą gestów i mimiki odtwarzają uczucia, które zapisane na kartkach otrzymali od prowadzącego (strach, przerażenie, znudzenie, radość, smutek, nadzieja, irytacja, zdziwienie, zaskoczenie, złość). Pozostałe osoby próbują odgadnąć co za uczucie/ emocje próbuje przekazać osoba pokazująca.	15-20
3. Główna aktywność	Wprowadzenie pojęcia komunikacja werbalna i niewerbalna, prezentacja prowadzącego zajęcia dotycząca tych typów komunikacji. Omówienie poziomów komunikacji (intelektualny i emocjonalny). Opis zjawisk przestrzeni w komunikacji i sytuacjach społecznych (strefa intymna, osobista, społeczna i publiczna). Ćwiczenie „Pukanie do drzwi": ćwiczenie, podczas którego uwaga kursantów skierowana jest na bardzo prosty proces komunikacyjny, jakim jest pukanie do drzwi. Jest to jeden z przykładów komunikacji niewerbalnej. Istotne są dwa aspekty: • sygnały niewerbalne przekazują uczucia; • sygnały są wieloznaczne. Ochotnik wychodzi za drzwi i puka. Wszyscy w klasie zgadują, jaką osobę odgrywa pukający, gdzie puka i po co; jak się przy tym czuje?. Przykłady do wykorzystania w scence. • służba hotelowa budząca gości w nocy – hotel się pali; • mężczyzna , który wygrał w totolotka i wraca do domu; • chłopak wstępujący po dziewczynę do domu jej rodziców; • mężczyzna z ciężkim pakunkiem wracający do domu i niemający klucza	25 35 35
4. Zakończenie zajęć	Studenci podzieleni w pary rozmawiają przy następujących utrudnieniach: mają zamknięte oczy, nie mogą wykonywać żadnych ruchów, muszą zachować kamienny wyraz twarzy. Na zakończenie opisują swoje wrażenia – czy łatwo było porozumiewać się w ten sposób, czy komunikacja niewerbalna ułatwia czy utrudnia porozumiewanie się.	5

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	5-10
6. Potrzebne materiały	Tkaczyk L., Komunikacja niewerbalna. Postawa, mimika, gest. Antas J., Co mówią ręce. Wprowadzenie do komunikacji niewerbalnej. W: Retoryka dziś. Teoria i praktyka. Red. R. Przybylska, W. Przyczyna. Kraków: „Poligrafia Salezjańska", s. 437–460. Jarząbek K., Niewerbalne aspekty komunikacji w kształceniu slawistów. Jarząbek K., Komunikacja niewerbalna jako przejaw tożsamości kulturowej. W: „Socjolingwistyka" Rozprawa doktorska dr Zofii Dembowskiej – Komunikacja niewerbalna Polaków i Macedończyków	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 4. SPÓJNOŚĆ W TEKŚCIE		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Reflektor punktowy – z tych zajęć uczestnicy powinni zapamiętać pojęcie spójności (kohezja i koherencja), rozpoznawać wykładniki spójności tekstowej.	
2. Wprowadzenie	Studenci otrzymują dwa teksty, w jednym usunięte są elementy spajające. Ich zadaniem jest porównanie tekstów i wskazanie różnic. Po dokonaniu analizy, studenci uzupełniają elementy spajające tekst.	15 min
3. Główna aktywność	Prowadzący przedstawia definicje kohezji, koherencji, anafory i katafory. Metodą „kuli śniegowej" studenci wypisują środki służące budowaniu spójności tekstu. Każdy z uczestników kursu na kartce zapisuje swoje wykładniki spójności tekstu, następnie w parach przedstawiają sobie notatki i tworzą wspólną, kolejno w czwórkach ustalają swoje stanowisko i zapisują wykładniki spójności na kartce. Czwórki łączą się w ósemki itd. Efektem pracy jest wspólna lista wykładników spójności tekstu.	45 min
4. Zakończenie zajęć	Ćwiczenie 1.Studenci otrzymują 10 niespójnych fragmentów, w których naruszono kohezję lub koherencję. Ich zadaniem jest określenie, który typ niespójności w nich występuje – przykłady tekstów: ***Fragment 1*** *Powstaniu listopadowemu poświęcił poeta dwa cykle wierszy: Wspomnienia z czasów wojny narodowej polskiej 1831 oraz Sonety wojenne. Minasowicz był pierwszym nauczycielem, który lubił i wysoko cenił młodego Cypriana. Na natarczywe prośby, żeby gry nie przerywała, panna Wanda stała się blada jak kreda. Czytając najlepsze epigramaty hellenistyczne, jak Wieczorem Diotimosa albo Tęsknotę Asklepiadesa, widzimy, że pisarze ci są pod bardzo ważnym względem naśladowcami Homera.* ***Fragment 2*** *Od najdawniejszych czasów starano się ustalić wyraźną granicę między zdrowiem a chorobą, a nie między zjawiskami fizjologicznymi, czyli prawidłowymi, a ponadto jeszcze na dodatek patologicznymi – zmienionymi, nieprawidłowymi. Do dziś sprawy tej nie rozstrzygnięto ostatecznie, jednak nie wyjaśniono w pełni podstaw procesów życiowych. Co do rozważań teoretycznych, zawsze starano się dać praktyczną odpowiedź na pytanie: czy leczyć i jak leczyć? Obecnie przez pojęcie zdrowia rozumie się stan pełnego, dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego*	30 min

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

	i socjalnego, ponieważ stan, w którym budowa i czynność wszystkich tkanek i narządów są albo prawidłowe, bądź też zapewniają wewnętrzną równowagę i zdolność przystosowywania się do otaczających warunków, w tym również społecznych. Ćwiczenie 2. Studenci pracują w dwóch zespołach: w każdym sami piszą teksty. Potem się zamieniają i drugi zespół ocenia je pod kątem spójności	
5. Następne kroki	2. Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	
6. Potrzebne materiały	Żydek-Bednarczuk U. Wprowadzenie do lingwistycznej analizy tekstu Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki Wilkoń A., Spójność i struktura tekstu Mayenowa M. R., O spójności tekstu Pisarkowa K., O spójności tekstu mówionego w: Tekst i język. Problemy semantyczne. Red. Mayenowa M.R. Wyrwas K., Sujkowska-Sobisz K., Mały słownik terminów teorii tekstu Wajszczuk J., Tekst spójny czy po prostu tekst?, [w:] Tekst i zdanie. Red. T. Dobrzyńska i E. Janus	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 5. DELIMITACJA TEKSTU		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Reflektor punktowy – z tych zajęć uczestnicy kursu zapamiętują pojęcia ramy tekstu, tytuł tekstu, początek i koniec, akapity	
2. Wprowadzenie	Prowadzący wyjaśnia pojęcie ramy tekstu i poszczególnych jego elementów. Objaśnia, jak ważnym elementem struktury przekazu jest akapit, który może być rozwijający (który składa się ze zdania ogólnego umieszczonego na początku, a kolejne zdania rozwijają myśl z pierwszego członu – wyjaśniają ją i uszczegóławiają) lub argumentujący (gdzie podane są najpierw przesłanki, następnie drobne uzasadnienia i kolejno wyjaśnienie prowadzące do konkluzji w ostatnim zdaniu.	20
3. Główna aktywność	4. Studenci oglądają 3. odcinek 6. sezonu „Efektu Domina" zatytułowanego „Głosy Kibery". Podzieleni są na 3 grupy. W 3. odcinku 6. sezonu „Efektu Domina" zatytułowanym „Głosy Kibery" dziewięcioletnia Katerina mówi: „Za każdym razem, gdy tańczę, czuję się szczęśliwa i wolna". Po obejrzeniu tego filmu każda z grup opowiada historię dziewczynki w inny sposób: 1. umieszczając zacytowane słowa na początku opowieści, 2. Słowa tesą wnioskiem tekstu, 3. stosujete słowa jako refren w każdej z 3–4 części przekazu. Pytania pomocnicze: 1. Do czego może służyć cytat? 2. Jak zmienia się opowieść w zależności od punktu wyjścia? 3. Jakich szczegółowych informacji wymaga określony wniosek? 4. Do kogo mówisz? Jakie ma wymagania twój odbiorca?	25 20 30-40 10

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

4. Zakończenie zajęć	Każdy uczestnik kursu otrzymuje do przeczytania przemówienie wygłoszone 8 marca 2021 z okazji nadania szkole imienia Marii Skłodowskiej-Curie. Jego zadaniem jest podzielenie tekstu na akapity i określenie, czego dotyczy każdy akapit; W wystąpieniu o Marii Skłodowskiej-Curie student ma wskazać wykładniki spójności (podkreślić, wymienić te elementy, które powodują, że tekst jest całością). Określić szczegółowo, po co autor się nimi posłużył.	10
5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	
6. Potrzebne materiały	Żydek-Bednarczuk U. Wprowadzenie do lingwistycznej analizy tekstu Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki Dobrzyńska T., Delimitacja tekstu literackiego	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 6. FUNKCJE JĘZYKA I TEKSTU		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Zajęcia mają na celu nabycie umiejętności dostrzegania w tekście jego charakterystycznych cech, analizowania ich i nazywania, rozróżniania funkcji językowych wypowiedzi i rozróżniania cech językowych przypisanych konkretnym funkcjom.	
2. Wprowadzenie	Wykładowca rozwiesza na tablicy przygotowane przez siebie plansze z krótkimi wypowiedziami, pełniącymi różne funkcje językowe. (np. *Przejście drugą stroną ulicy. Zwariowałeś?! O tej porze będziesz dzwonił? Jeju, jak ja się dzisiaj źle czuję! „Zielono mam w głowie i kwiatki w niej rosną…" Nie no, słuchaj, wiesz, ja od dawna chciałem ci o tym powiedzieć*.) Prosi, aby uczniowie analizując ich treść, spróbowali odczytać intencje nadawcy tych komunikatów. Ukierunkowuje ich wypowiedzi za pomocą pytań: W jakich sytuacjach możemy zetknąć się z takimi wypowiedziami? Czemu służą poszczególne zdania? O czym one informują? Wykładowca wyjaśnia, że każda wypowiedź musi spełniać wyznaczone jej przez mówiącego funkcje.	20 min
3. Główna aktywność	3. Prowadzący zajęcia zapoznaje studentów z poszczególnymi funkcjami wypowiedzi. Studenci oglądają kilka krótkich filmów na youtube, na podstawie zdobytej wiedzy identyfikują główną funkcję tekstu i funkcje poboczne. Wskazują czy w materiale filmowym można dostrzec takie treści, które: informują, mają wpływać na odbiorcę wypowiedzi, służą wyrażeniu uczuć, służą podtrzymaniu kontaktu, upewnieniu się, że odbiorca uczestniczy w wymianie komunikatów, dostarczają wrażeń estetycznych, zaskakują, zachwycają.	1 h
4. Zakończenie zajęć	Wykładowca dzieli studentów na cztery grupy. Każda z nich otrzymuje swoją kartkę z fragmentem tekstu. Zadaniem studentów jest wskazanie na jego funkcję i podkreślenie cechy języka charakterystycznego dla danej funkcji.	10 min

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

	Tekst 1. Akcja - główna część fabuły w utworze dramatycznym, epickim lub filmowym, stanowiąca ciąg działań bohaterów pierwszoplanowych; Tekst 2. Obierz ogórka i pokrój w plastry lub w kostkę. Cebulę obierz i pokrój w kosteczkę. Papryczki peperoni i oliwki odsącz. Ser pokrój w kostkę. Wszsytkie składniki wyłóż na talerze...Tekst 3. „Do kraju tego, gdzie kruszynę chleba Podnoszą z ziemi przez uszanowanie Dla darów Nieba... Tęskno mi Panie" Tekst 4. Zła żono, biada tobie! To ja twój mąż, twój mąż! Źli bracia, biada obu!	
5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	
6. Potrzebne materiały	Żydek-Bednarczuk U. Wprowadzenie do lingwistycznej analizy tekstu Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki Grzegorczykowa, R., Problem funkcji języka i tekstu w świetle teorii aktów mowy, [w:] Język i kultura. 4. Kiklewicz, A., Dwanaście funkcji języka, [w:] LingVaria. III/2. Koj, L., Uwagi o funkcjach języka i mowy, [w:] Język a kultura. IV.	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 7. TEKST MÓWIONY A TEKST PISANY		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Zajęcia mają na celu wskazanie różnicy między językiem mówionym a pisanym, uczestnicy kursu powinni potrafić przekształcić tekst mówiony na pisany, dokonać analizy językowej obu typów tekstu	
2. Wprowadzenie	Burza mózgów- studenci w parach tworzą mapę/ padlet - zapisują cechy języka mówionego i pisanego. Robią to na podstawie zadanych wcześniej do przeczytania fragmentów: **Fragment 1** Tak jak wielu przewidywało – podział punktów. Z tym że uważam, że mecz mógł się podobać mimo niestrzelonych bramek, za determinację, za walkę chłopaków na tym boiseczku... No i... chciałem ich pochwalić, zarówno jeden, jak i drugi zespół. Szkoda... troszeczkę kontuzji Sławka Nazaruka, bo... wiedząc, że... Motor zagęścił maksymalnie środek pola i ciężko będzie się przebić i stworzyć jakąkolwiek sytuację tędy, eee... i tak to się stało... Eee... chcieliśmy oprzeć swoją grę na przede wszystkim akcjach skrzydłami, bokiem, Sławkiem Nazarukiem przede wszystkim, no i... Nakulbą. A niestety kontuzja pokrzyżowała te nasze szyki, bo z kolei Niżnik Rafał jest bardzo dobrym zawodnikiem, jednak akurat nie na tej pozycji. Ja nie miałem za bardzo możliwości manewru. No... były momenty... w tym meczu, zarówno jeden zespół, jak i drugi, kiedy zepchnął przeciwnika do obrony, może Motor miał o chwilę, czy o jeden moment, więcej, grając u siebie, ale ogólnie rzecz biorąc myślę, że sytuacje, jakie stworzyliśmy, i... i... i drużyna przeciwnika, no, nie krzywdzi żadnej z drużyn końcowym wynikiem 0:0. (Wypowiedź Tadeusza Łapy po meczu Motor–Górnik, 10.11.2008, http://www.lubelski.sport24.pl/film/show/1013/ [dostęp: 26.03.2010]) **Fragment 2** Przede wszystkim bardzo się cieszę, że w Giżycku... eee... jest internetowa telewizja. I... ona... nie... segreguje w jakiś specyficzny sposób ludzi, ale... eee... dobrze jest, że każdy może eee... wypowiedzieć się i... eee... przekazać swoje zdanie albo swoją opinię na dany temat. Eee... troszeczkę sytuacja eee... odnośnie giżyckiej twierdzy Boyen mnie osobiście, ale nie tylko mnie, może nie tyle zdenerwowała, co bardzo	20 min

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

	zaniepokoiła, eee… dlatego że przedstawiane materiały lokalnej telewizji, eee… w lokalnej stacji, były przekazanym materiałem tylko z jednej strony i… tak naprawdę rzeczy, które mogliśmy tam usłyszeć albo eee… które mogli usłyszeć telewidzowie, są opiniami eee… tylko wąskiej… grupy ludzi. Eee… bardzo żałuję, że w tym materiale nie znalazła się żadna wypowiedź radnego… Eee… żadna wypowiedź… osób, które eee… taką, a nie inną decyzję podejmowały i podnosiły rękę, żeby tak tą sprawę rozwiązać, jaka ona jest na dzisiaj. (Wypowiedź radnego Trybka, 18.10.2008, http://www.gizycko.tv/index.php?option=com_seyret&task=videodirectlink&id=73&Itemid=52 [dostęp: 02.08.2009] 3. Ćwiczenie 2: Uczestnicy kursu przekształcają wypowiedzi z ćwiczenia 1 w taki sposób, aby były właściwe dla odmiany pisanej.	
3. Główna aktywność	Prezentacja filmów i podcastów –Omówienie głównych cech charakterystycznych języka mówionego i pisanego. Czytamy naturę - YouTube – monolog w oparciu o tekst specjalistyczny Nauka każdego dnia odc. 26 – CERN – Radio Katowice Podcasty – przygotowany podcast naukowy (bez szumów komunikacyjnych) O czym milczy historia? – Radio Katowice Podcasty Czy wierzysz w solidarność kobiet? Magda Mołek i Joanna Keszka. Rozważna i erotyczna s2 odc4 - YouTube	50 min
4. Zakończenie zajęć	Praca w 2 grupach Zadaniem pierwszej grupy studentów jest wyobrażenie sobie że są świadkami napadu na bank oraz sporządzenie oświadczenia pisemnego dla policji, a następnie opowiedzenie zdarzenia koledze lub koleżance. Zadaniem drugiej grupy jest napisanie sprawozdanie z ważnego odkrycia naukowego do prasy, a także opowiedzenie o tym znajomym Następnie porównują język użyty w obu formach wypowiedzi	20 min

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	10
6. Potrzebne materiały	Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki De Beaugrande R.A., Dressler A., Wstęp do lingwistyki tekstu Wilkoń A., Język mówiony a pisany. W: „Socjolingwistyka". Red. W. Lubaś T. 4. Kraków. Warchala J., Dialog potoczny a tekst. Katowice.	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 8. ZRÓŻNICOWANIE TERYTORIALNE JĘZYKA		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Reflektor punktowy dla dzisiejszych zajęć – proszę zapamiętać definicję pojęcia dialekt, gwara, żargon, slang, socjolekt. Należy zapamiętać czynniki, które wpływają na różnice dialektów.	
2. Wprowadzenie	Obejrzenie przez studentów krótkich filmów, aby mogli wypowiedzieć się na temat języka w nich używanego – sformułowanie wniosków na temat funkcjonowania języka ogólnego i odmian terytorialnych SĄSIEDZI dubbing PO ŚLĄSKU #1 - ŚWIĄTECZNY SZAŁOT - YouTube Biniu i Eda (Paweł i Gaweł) Gwara poznańska.wmv - YouTube Czy POLACY rozumieją KASZUBSKI? - HASZTAGI - YouTube	20 min
3. Główna aktywność	Wykładowca przedstawia podstawowe pojęcia związane z odmianami języka – dialekt, gwara, żargon, slang, socjolekt. Uczestnicy kursu wykonują ćwiczenie 1. w którym ich zadaniem jest określenie, jaką środowiskową odmianę języka reprezentują przytoczone fragmenty oraz wskazanie jej wykładników leksykalnych. ***Fragment 1:*** *Mieliśmy szczęście, że nie schował nam się miecz (coś mnie wcześniej podkusiło, że do czegoś ten kontrafał miecza na pewno służy i chyba powinien być zaknagowany na swojej plastikowej, samozaciskowej knadze). Foka ani grota nigdy nie knaguję, więc nie musieliśmy się tym martwić. We dwóch z kolegą z 470-ki zaparliśmy się na mieczu i powolutku nasza omega zaczęła wstawać zbudzona z leniwego snu. Powiem wam, że naprawdę ciężko wleźć jeszcze na miecz takiej stawiającej się omegi w przemokniętym ubraniu, nie myślałem, że aż tak ciężko. Znowu pomogli nam koledzy w motorówki, którzy wciągnęli nas do środka jachtu. Mimo że nie uważam się za cherlaka, nie dałem rady z miecza wskoczyć na burtę i do środka. Jako kapitan wciągnięty zostałem ostatni. Pożegnaliśmy naszych kolegów z obydwu jednostek, bardzo serdecznie im dziękując, zrzuciliśmy żagle i na pagajkach powolutku dotarliśmy do brzegu. (Wywrotka na omedze,*	30 min

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

	http://www.zegluj.net/articles.php?article_id=106 [dostęp: 26.03.2010]) ***Fragment 2**:Na dzień dobry Chardonnay '07 – lekkie, z aromatami owoców egzotycznych, trochę mineralne i słabo kwasowe, nieskomplikowane – nie zapowiadało wielkich wrażeń. Ot, przyjemny, prosty napój na aperitif. Ale następne – zaskoczenie. Po pierwsze: szczep – Pinot Grigio (z włoskiej odmiany, czyli Pinot Gris z francuskiego), rocznik 2007. Subtelniejszy od poprzedniego, aromat białych kwiatów, dobrze zbalansowane, o sporym ciele, w nosie można było wyczuć jeszcze gruszkę, ananas, całkiem długi finisz z miłą goryczką w końcówce. Morandé jest pierwszym w Chile producentem, który robi Szarego Pinota. Ciekawe wino, na dłuższą znajomość. Potem było Carmenére '07, które mnie nie zachwyciło. Młode, jeszcze nieułożone, trochę dusznawe, dobre z jedzeniem, np. do mocno przyprawionej pieczeni wołowej. Z kolei następne, Merlot '06, już zupełnie z innej bajki – w ustach robiło wrażenie wręcz słodkiego, lekko zaokrąglone, wyraźnie kwasowe, z nutą „drewnianą" w tle, krótkie. W charakterze, rzekłbym, kobiece. (M. Jeżewski, Niesztampowe wina chilijskie, http://www.nawidelcu.pl/dzialo-sie/degustacje/niesztampowe-wina-chilijskie,1,1,1144 [dostęp: 26.03.2010]*	
4. Zakończenie zajęć	Uczestnicy kursu korzystając z dostępnych słowników lub Internetu, podają znaczenie poniższych regionalizmów oraz ustalają, w jakim regionie Polski są one używane: *agar*, *akuratnie*, *antrejka*, *bamber*, *berbelucha*, *blajba*, *bratrura*, *bździągwa*, *chabas* a. *habas*, *chrust*, *cucha* a. *gunia*, *cumel* a. *cumelek*, *cwibak*, *czarnina*, *damscenka*, *dudki*, *fiakier*, *flep*, *fliziarz*, *frechowny*, *fyrtel*, *gelejza*, *grula*, *grysik*, *guła*, *gzika* a. *gzik*, *haferfloki*, *hreczka*, *kaflarz*, *karpiel*, *kawon*, *kintop*, *kluka* a. *kluk*, *korbol* a. *korbal*, *macoszka*, *mączka*, *mędzić*, *miągwa*, *młodzie*, *ostrężnica* a. *ostrężyna*, a. *ożyna*, *pamper*, *parzybroda*, *pęchcić*, *pierduśnica*, *pluskiewka*, *pyra*, *pyrda*, *ryczka*, *rynka*, *szabaśnik*, *szabelek*, *szmaja*, *szneka z glancem*, *sznupa*, *śrupać*, *trybulka* a. *trymbulka*, *zgęziały*, *żybura*.	40 min
5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	5

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

6. Potrzebne materiały	Wilkoń A., Typologia odmian językowych współczesnej polszczyzny Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki Марковиќ М. Преглед на македонските дијалекти Марковиќ М.Дијалектологија на македонскиот јазик Видоески Б, Дијалектите на македонскиот јазик – Том 1 Видоески Б, Дијалектите на македонскиот јазик – Том 2	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 9. MODA JĘZYKOWA		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Celem zajęć jest przedstawienie na czym polega zjawisko mody językowej, ocena tego zjawiska – pozytywne czy negatywne	
2. Wprowadzenie	Wykładowca umieszcza na tablicy wypowiedzi badaczy języka i przeciętnych użytkowników dotyczące zjawiska mody językowej: ***Walery Pisarek:*** *Moda w języku powodująca nadużywanie jednych form kosztem innych, a także niekiedy ich niewłaściwe użycie, występuje w zakresie wymowy, form gramatycznych, słowotwórstwa, słownictwa, frazeologii i składni. (W. Pisarek, hasło Moda w języku, w: Encyklopedia języka polskiego, red. S. Urbańczyk, Wrocław 1991, s. 201)* ***Danuta Buttler:*** *Zjawisko mechanicznego kopiowania użyć wyrazów o dużej frekwencji, ekspansywnych nosi nazwę mody językowej [...] W słowach modnych zachodzi więc proces będący odwrotnością typowych tendencji rozwoju semantycznego, tj. specjalizacji znaczeń, krystalizowania się treści podstawowej wyrazu i eliminowania zbyt licznych odcieni pobocznych. (D. Buttler, Wyrazy modne, w: D. Buttler, H. Kurkowska, H. Satkiewicz, Kultura języka polskiego. Zagadnienia poprawności leksykalnej (słownictwo rodzime), Warszawa 1987, t. 2, s. 122, 129)* ***Jerzy Bralczyk:*** *Co dziś „nosi się" w mówieniu i pisaniu publicznym? Można wskazać modne słowa („dokładnie", „jakby", „profesjonalny", „kreatywny"), nowe modne związki frazeologiczne („przyjazny dla otoczenia", „agresywna promocja"), modne formy (choćby z przedrostkami „super-", „mega-", „post-" i innymi), modne konstrukcje gramatyczne. Istotniejsze jednak wydaje się wskazanie pewnych pragmatycznych dominant, które sprawiają rozpowszechnianie się konkretnych językowych zwyczajów i przyzwyczajeń. Takimi dominantami dzisiejszego mówienia i pisania publicznego wydają się głównie dwie: funkcjonalizacja wypowiedzi i nastawienie na jej atrakcyjność. (J. Bralczyk, Co się nosi w mówieniu? Językowe mody, „Polityka" 2004, nr 20, s. 98)* ***Kazimierz Ożóg:*** *Opisywane zjawisko mody językowej jest kategorią z pogranicza psychologii społecznej i językoznawstwa i jako takie jest trudne do zdefiniowania. (K. Ożóg, Zjawisko mody językowej, w: tegoż, Polszczyzna*	30 min

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

	przełomu XX i XXI wieku. Wybrane zagadnienia, Rzeszów 2001, s. 86) ***Katarzyna Wyrwas:*** *Moda w języku przejawia się przede wszystkim w częstszym używaniu określonych wyrazów, które początkowo mogą wydawać się użytkownikom języka atrakcyjne, niebanalne. Wyrazy modne pozwalają na podkreślenie wartości różnych przedmiotów, np. w celach reklamowych (por. ekologiczny, salon, generacja, globalny, formy z pierwszym członem super- itd.). Używanie (i nadużywanie) określonych wyrazów może być spowodowane chęcią dowartościowania się przez mówiącego, próbą ustalenia swego wizerunku jako człowieka wykształconego, obytego (por. image, prawidłowy, wiodący, niszowy i in.), dlatego też nierzadko mówimy tak, jak osoby cieszące się w społeczeństwie popularnością i autorytetem.(K. Wyrwas, Dlaczego niektóre wyrazy stają się modne?, portal Poradni Językowej Uniwersytetu Śląskiego, http://poradniajezykowa.us.edu.pl/baza_archiwum.php?POZYCJA=480&AKCJA=&TEMAT=Wszystkie&NZP=&WYRAZ= [dostęp: 25.02.2010* Zadaniem studentów jest określenie na podstawie przytoczonych wypowiedzi jak rozumiana jest moda językowa i czym różnią się poszczególne stanowiska.	
3. Główna aktywność	Burza mózgów – studenci zastanawiają się, czy moda językowa jest procesem, w którym da się wyodrębnić jakieś fazy**. Na podstawie podanych definicji słownikowych oraz przykładów zdań z tekstów użytkowych mają za zadanie omówić zjawisko powstawania i proces rozpowszechniania się mody na dany wyraz.** Wykładowca następnie podaje hasła, dotyczące ewolucji w modzie językowej (etapów w modzie językowej), a zadaniem studentów jest uporządkowanie w odpowiedniej kolejności i objaśnienie (world cafe)	45 h
4. Zakończenie zajęć	Studenci w grupach tworzą „mapę myśli" związaną z pojęciem mody językowej i na forum prezentują swoje prace.	15 min
5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

6. Potrzebne materiały	Buttler D., Wyrazy modne, „Przegląd Humanistyczny", nr 4 Ożóg K., Wyrazy modne i nadużywane w polszczyźnie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku, [w:] Słownictwo współczesnej polszczyzny w okresie przemian, Mazur J. (red.), Ożóg K., Mody w języku a mody kulturowe, [w:] Moda jako problem lingwistyczny, Wojtczuk K. (red.), Piotrowicz A., Witaszek-Samborska M., Trwałość i zmienność mody językowej – w pięćdziesiąt lat od publikacji Danuty Buttler, „Poradnik Językowy", z. 4. Pisarek W., Moda w języku, „Ojczyzna polszczyzna", nr 3	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 10. GATUNKI WYPOWIEDZI		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Celem zajęć jest zapoznanie uczestników kursu z pojęciem gatunku mowy, z ich typologią oraz przedstawienie teorii aktów mowy wg Austina, Searl'a i Grice'a	
2. Wprowadzenie	Wykładowca przedstawia prezentację obejmującą zagadnienia dotyczące genologii oraz teorię aktów mowy wg Austina, Searl'a i Grice'a. Charakteryzuje pojęcie gatunku mowy oraz przedstawia ich typologię	40 min
3. Główna aktywność	Ćwiczenie indywidualne - studenci otrzymują różne wypowiedzenia. Ich zadaniem jest określenie jakie akty mowy reprezentują: (1) *Naprawdę bardzo mi przykro.* (2) *Nadaję ci imię Juliusz Cezar.* (3) *Prosimy o zapięcie pasów i niepalenie.* (4) *Szczerze wątpię, że tym razem nas nie okłamał.* (5) *Obiecuję, że już nigdy cię nie uderzę.* Praca w grupach 3 osobowych – Każda grupa otrzymuje 3 fragmenty tekstów. Jej zadaniem jest określenie gatunku mowy jaki reprezentuje a następnie – kierując się rozróżnieniem M. Bachtina – określić, czy jest to gatunek prosty, czy złożony, a także czy jest to gatunek pierwotnie mówiony, czy pisany. Przykładowe wypowiedzi: *1. Podaj mi tę książkę proszę. 2. Tomek, jak będziesz niedaleko domu, puść mi sygnał to zejdę otworzyć☺ Pzdr P 3. Kto odkrył Amerykę? 4. Volkswagen – das Auto 5. Niestety, tym razem nie mogę Ci pomóc.* itp. Prowadzący zapisuje na tablicy określenia:) *1. pytanie; 2) rozmowa; 3) debata; 4) żart; 5) porada; 6) horoskop; 7) rozkaz; 8) zadanie matematyczne; 9) instrukcja obsługi; 10) artykuł popularnonaukowy*. Zadaniem uczestników kursu jest określenie, które z nich mogą nazywać gatunki mowy	35 min
4. Zakończenie zajęć	Uczestnicy kursu samodzielnie szukają tekstu na illokucję, perlokucję itd. Zebrane materiały zapisują na padlecie.	15 min

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	
6. Potrzebne materiały	Bachtin M., Problem gatunków mowy. Problem tekstu w lingwistyce, filologii i innych naukach humanistycznych. Balcerzan E., W stronę genologii multimedialnej. Teksty Drugie nr 6 Dobrzyńska T., Gatunki pierwotne i wtórne. Czytajac Bachtina, w: tejże Tekst-styl-poetyka Wierzbicka A., Akty mowy w: Semiotyka i struktura tekstu red. Mayenowa M.R. Witosz B., Genologia lingwistyczna.	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 11. JĘZYK W INTERNECIE		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Celem zajęć jest przedstawienie pojęcia hipertekstu, wskazanie relacji pomiędzy gatunkami sieciowymi i pozasieciowymi, omówienie specyfiki stylistycznej języka w komunikacji za pośrednictwem komputera.	
2. Wprowadzenie	Na tablicy umieszczone są teksty zaczerpnięte z Internetu, na przykład: Do: anka Temat: co słychać?? hej anka jak tam zdrówko??? chrypka mniejsza?;) BTW Igor też padł od grypy...; (ja się jeszcze trzymam hehe:) pozdro dla tomka 3maj sie Zoska Wysłany: 2009-06-16, 22:05 Dla mnie kujonem jest ktoś, kto ciągle siedzi w domu/byle gdzie i kuje na pamięć podręcznik. Sam jestem dobrym uczniem (4,94), i są uczennice ode mnie lepsze (ze względu na to, iż chodzą na chór; nauczycielka muzyki to jednocześnie nauczycielka plastyki, więc i z plastyki 6 musiała być...). Szczerze mówiąc, to ja nad książkami nie siedzę... Do mnie też mówią „kujon", ale to rzadko... To jest nic innego jak przejaw zazdrości, gdyż „Wiedza to potęga" :) Pozdrawiam :) Na ich przykładzie studenci maja za zadanie podać cechy języka w Internecie	20 min
3. Główna aktywność	Wykładowca przedstawia definicję hipertekstu, jego cechy (w opozycji do tekstu klasycznego) i nowe wzorce spójności, które się w nim pojawiają.	45 min

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

	Ćwiczenie 1. Student ma za zadanie ocenić wartość stylistyczną i normatywną oraz stosowność podanych e-maili studentów do wykładowcy (pisownia oryginalna) i zaproponować właściwą formę i treść każdego z listów. Następnie w grupach określić jaka jest specyfika tego typu korespondencji i o czym powinien pamiętać student podczas pisania listu do wykładowcy? Ćwiczenie 2. Na podstawie podanego fragmentu przykładowej strony internetowej omówić cechy hipertekstu. Z jakich jednostek się on składa?	
4. Zakończenie zajęć	Wykonanie przez studentów mapy myśli dotyczącej gatunków wypowiedzi w Internecie – 2 grupy – pierwsza opisuje gatunki pierwotnie internetowe, druga- gatunki wtórnie internetowe	25 min
5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	
6. Potrzebne materiały	Grzenia J., Komunikacja językowa w Internecie Gut. D., Piszę, więc jestem. O języku Internetu. Jagodzińska J., Dyskurs internetowy w: Czynności tworzenia i rozumienia wypowiedzi, red. Porayski-Pomsta J.	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 12. ANALIZA STYLISTYCZNA TEKSTU		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Podstawowym celem zajęć jest dokonanie analizy stylistycznej tekstu	
2. Wprowadzenie	Na tablicy wypisane są środki stylistyczne *hiperbola*, *metonimia*, *litota*, *personifikacja*, *antropomorfizacja*, *animizacja*, *oksymoron* i ich opisy. Zadaniem studentów jest dopasowanie właściwych definicji do pojęcia.	15 min
3. Główna aktywność	Wykładowca przedstawia zasady analizy stylistycznej tekstu, przypomina podstawowe środki stylistyczne i wyrazy stylistycznie nacechowane występujące w języku. Ćwiczenia polegające na wskazywaniu różnych tropów stylistycznych w przygotowanych przez wykładowcę tekstach, na przykład: 1. *Dzisiaj dobrze się pływa, fale są uśpione.* 2. *Jak można tak niemądrze postępować!* 3. *Las przyjaźnie zapraszał strudzonych wędrowców.* 4. *Niebo dzisiaj płacze, cały dzień deszcz za oknami!* 5. *Skomponowałem niezły utwór.* 6. *Tak się do niej przywiązałem, że cały tydzień czekałem tylko, aż znów zobaczę te piękne oczy.* 7. *W tym meczu wygrały Niemcy.* 8. *Włos mu już posiwiał.* 9. *Zwrócił na siebie uwagę jego ryczący motocykl.*	1 h

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

4. Zakończenie zajęć	Zadaniem studentów jest przygotowanie w grupach sloganów reklamowych zawierających środki stylistyczne	15 min
5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	
6. Potrzebne materiały	Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki Минова-Ѓуркова Л. Стилистика на современиот македонски јазик	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 13. DZIAŁANIA NA TEKŚCIE		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Celem zajęć jest przekształcenie tekstu i działania na tekście, wskazanie jak przygotować streszczenie tekstu	
2. Wprowadzenie	Burza mózgów – czym jest streszczenie. Studenci otrzymują spis cech, którymi może się charakteryzować streszczenie i spośród nich mają wybrać najważniejsze stosując metodę piramidy. Uzasadnić swój wybór. Spis cech: *Krótkie, pozbawione cytatów, napisane precyzyjnym językiem, obiektywne – pozbawione własnych ocen i komentarzy, rzeczowe – przekazujące najważniejsze informacje, zwięzłe – bez powtórzeń, zgodne z tematem, konkretne – przekazujące najważniejsze informacje, wierne treści, zgodne z tematem tekstu bazowego, oddające kompozycję tekstu i relacje między elementami, logiczne, o uporządkowanej strukturze, napisane prostym i precyzyjnym językiem, cechujące się poprawnością językową, stylistyczną i ortograficzno-interpunkcyjną, nieprzypominające planu, konspektu.*	15 min
3. Główna aktywność	Rozmowa o parafrazowaniu, przekształcaniu tekstu, skracaniu. Odnajdywanie głównej myśli w tekście, potem główna myśl do każdego akapitu. Studenci otrzymują teksty o objętości ok 500 wyrazów i ich zadaniem jest napisanie ich streszczenia, obejmujące około 10 proc. ich objętości. Po zakończeniu odczytują streszczenia.	1 h
4. Zakończenie zajęć	Studenci otrzymują tekst Ryszarda Koziołka „Szkopuł i koniektura" i jego błędne streszczenia. Ich zadaniem jest wskazanie popełnionych błędów.	15 min
5. Następne kroki	Uczestnicy kursu na podstawie poznanego materiału mają za zadanie sformułować 5 pytań do SKRZYNKI PYTAŃ, która będzie wykorzystana na ostatnich zajęciach powtórkowych.	
6. Potrzebne materiały	Żydek-Bednarczuk U. Wprowadzenie do lingwistycznej analizy tekstu; Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki De Beaugrande R.A., Dressler A., Wstęp do lingwistyki tekstu	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	
SPOTKANIE 14. LINGWISTYCZNA ANALIZA TEKSTU		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Podstawowym celem zajęć jest wykorzystując wiadomości zdobyte podczas całego semestru dokonać lingwistycznej analizy tekstu	
2. Wprowadzenie	Prowadzący prosi uczestników kursu o zastanowienie się, jakie elementy potrzebne są do analizy tekstu. Studenci w grupach 2-3 osobowych zapisują na padlecie te, które zapamiętali z wcześniejszych zajęć. Kolejno przedstawiają swoje notatki.	15 min
3. Główna aktywność	Studenci otrzymują różnego rodzaju teksty. Ich zadaniem jest dokonać ich analizy lingwistycznej – pokazać klasyfikację, omówić błędy, wskazać tropy stylistyczne, zapożyczenia, wyrazy stylistycznie nacechowane. Przykład tekstu do analizy: *Nazywam się Robert Cyprysiak. Mam lat dwadzieścia sześć. Wykształcenie średnie, ale niepełne. Skończyłem trzy klasy ogólniaka. To znaczy prawie trzy. Z trzeciej klasy wylali mnie w maju, tuż przed zakończeniem roku szkolnego. Gdyby nie to, z pewnością otrzymałbym promocję. Z matematyki pewnie bym się poprawił. Zawodu wyuczonego ani żadnego stałego zajęcia nie posiadam. Utrzymuję się z prac dorywczych. To tu, to tam. Jak podleci. Byle wyżyć. Byłem dwukrotnie karany sądownie. Raz skazano mnie na rok pozbawienia wolności, z artykułu dwieście cztery, paragraf pierwszy, drugi raz na trzy lata, z artykułu dwieście dziesięć, paragraf pierwszy. Odbyłem całą karę. Więzienie opuściłem w dniu dwudziestego ósmego listopada zeszłego roku. Chcę pomóc w śledztwie i myślę, że moja dobra wola i chęć współdziałania wzięte zostaną pod uwagę.To, co powiem, będzie prawdą, całą prawdą i tylko prawdą. Jeżeli popełnię jakieś nieścisłości czy omyłki, to nie ze złej woli, ale dlatego, że czasem pamięć mnie zawodzi. W wieku lat siedmiu uległem poważnemu wypadkowi. Miałem wtedy pękniętą podstawę czaszki i wstrząs mózgu. Od tej pory, mimo że badania encefalograficzne nic nie wskazują, pamięć mi czasem nie dopisuje, a dwukrotnie nawet uległem atakom epileptycznym,*	1 h

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

	po których traciłem przytomność. W czasie moich procesów sądowych obrońca wysuwał to jako okoliczność łagodzącą. Niestety, nie mogliśmy przedstawić świadków, że ataki takie miałem. Biegli psychiatrzy i wysoki sąd nie chcieli uwierzyć w moją padaczkę.	
4. Zakończenie zajęć	Studenci omawiają, co w całościowej analizie sprawiło im najwięcej trudności, a co było najłatwiejsze	15 min
5. Następne kroki	Wyraźne zamknięcie semestru, prośba o przejrzenie materiałów i notatek przed zajęciami powtórkowymi.	
6. Potrzebne materiały	Żydek-Bednarczuk U. Wprowadzenie do lingwistycznej analizy tekstu Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki De Beaugrande R.A., Dressler A., Wstęp do lingwistyki tekstu	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

SPOTKANIE 15. POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI		Czas
1. Podstawowe pytania i cele edukacyjne	Spotkanie ma na celu powtórzenie wszystkich wiadomości, pojęć z którymi uczestnicy kursu spotkali się w trakcie całego semestru.	
2. Wprowadzenie	Przypomnienie podstawowych zagadnień omawianych w trakcie całego semestru	15 min
3. Główna aktywność	SKRZYNKA PYTAŃ Wykładowca przygotowuje karty z pytaniami i zadaniami związanymi z poznanym materiałem zbierane od studentów w trakcie semestru, gotowe karty umieszcza w pudełku. Według ustalonej kolejności studenci podchodzą do skrzynki pytań i losują karty. Po chwili zastanowienia udzielają odpowiedzi.	1h
4. Zakończenie zajęć	KOSZ I WALIZKA – studenci wskazują które zagadnienia najbardziej były dla nich przydatne, a z których raczej nie skorzystają w przyszłości	15 min
5. Następne kroki		
6. Potrzebne materiały	Żydek-Bednarczuk U. Wprowadzenie do lingwistycznej analizy tekstu Zdunkiewicz-Jedynak D. Wykłady ze stylistyki De Beaugrande R.A., Dressler A., Wstęp do lingwistyki tekstu	
7. Uwagi	Wszystkie prace online na padlecie będą przechowywane przez prowadzącego i udostępnione uczestnikom kursu w formacie pdf.	

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

INFORMACJE

Przedmiot Analiza tekstu – warsztat lingwistyczny ma na celu wzbogacenie wiedzy studentów w zakresie językoznawstwa tekstowego, obejmując problematykę interdyscyplinarnych badań nad tworzeniem, odbiorem i użyciem tekstów. Celem modułu jest wyposażenie studentów w wiedzę w zakresie lingwistycznej analizy tekstów, które pojawiają się np. we współczesnych mediach, internecie. W praktycznym wymiarze kurs zmierza do rozwinięcia umiejętności wolnego od stereotypów i ideologii, świadomego, obiektywnego i refleksyjnego odbioru treści komunikatów oraz zdolności zastosowania krytycznego myślenia do analizy współczesnych problemów cywilizacyjnych, społecznych i kulturowych. Zajęcia obejmować będą m.in. analizę strategii językowych stosowanych w wybranych dyskursach obecnych we współczesnej przestrzeni publicznej oraz komunikatów, które są przykładami takich zjawisk społecznych jak m.in. mowa nienawiści, cyberprzemoc, fake news.

Podczas kursu wykorzystywane są metody dydaktyczne:

Metoda kuli śniegowej (wykorzystywana jest do definiowania pojęć).

metoda kosz i walizka

burza mózgów

mapa mentalna

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

LITERATURA

Antas J., Co mówią ręce. Wprowadzenie do komunikacji niewerbalnej. W: Retoryka dziś. Teoria i praktyka. Red. R. Przybylska, W. Przyczyna. Kraków: „Poligrafia Salezjańska", s. 437–460.
Bachtin M., Problem gatunków mowy. Problem tekstu w lingwistyce, filologii i innych naukach humanistycznych.
Balcerzan E., W stronę genologii multimedialnej. Teksty Drugie nr 6
Bartmiński J.,, 2004: *Tekst jako przedmiot tekstologii lingwistycznej* [w:] *Tekstologia. Współczesna polszczyzna. Wybór opracowań*, red. J. Bartmiński, S. Niebrzegowska-Bartmińska, UMCS Lublin 2004.
Bugajski M., 2006: Język w komunikowaniu. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 246– 254.
Buttler D., 1962: Wyrazy modne, „Przegląd Humanistyczny 6", nr 4 (31), 99–112.
De Beaugrande R.A., Dressler A., 1990: Wstęp do lingwistyki tekstu. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
Dobek-Ostrowska B. 2007: Podstawy komunikowania społecznego. Astrum.
Dobrzyńska T. 1996: Tekst i jego odmiany.
Dobrzyńska T., 1974: Delimitacja tekstu literackiego. Ossolineum.
Dobrzyńska T., 1992: Gatunki pierwotne i wtórne. Czytając Bachtina, [w:] Typy tekstów. Warszawa.
Dobrzyńska T., 2004 *Tekst w perspektywie stylistycznej* [w:] *Tekst – styl – poetyka*, Kraków.
Grzegorczykowa, R., 1991: Problem funkcji języka i tekstu w świetle teorii aktów mowy, [w:] Język i kultura. 4. s.11-28, Wrocław
Grzenia J., 2006: Komunikacja językowa w Internecie. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa.
Gut. D., 1999: Piszę, więc jestem. O języku Internetu. „Konteksty", nr 1-2;
Jagodzińska J., 2002: Dyskurs internetowy w: Czynności tworzenia i rozumienia wypowiedzi, red. Porayski-Pomsta J.
Jarząbek K., 2010: Niewerbalne aspekty komunikacji w kształceniu slawistów. Katowice.
Jarząbek K., 2011: Komunikacja niewerbalna jako przejaw tożsamości kulturowej. W: „Socjolingwistyka" T. 24-25, Kraków.

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Kiklewicz, A., 2008: Dwanaście funkcji języka, [w:] LingVaria. III/2.
Koj, L., 1991: Uwagi o funkcjach języka i mowy, [w:] Język a kultura. IV.
Mayenowa M. R., 1971: O spójności tekstu, Ossolineum.
Ożóg K., 2000: Wyrazy modne i nadużywane w polszczyźnie lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku, [w:] Słownictwo współczesnej polszczyzny w okresie przemian, Mazur J. (red.), Lublin.
Ożóg K., 2002: Mody w języku a mody kulturowe, [w:] Moda jako problem lingwistyczny, Wojtczuk K. (red.). Siedlce
Piotrowicz A., Witaszek-Samborska M., 2013: Trwałość i zmienność mody językowej – w pięćdziesiąt lat od publikacji Danuty Buttler, „Poradnik Językowy", z. 4. s. 19-33.
Pisarek W., 1993: Moda w języku, „Ojczyzna polszczyzna", nr 3
Pisarek W., 2008: Wstęp do nauki o komunikowaniu. Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne
Pisarkowa K., 1974: O spójności tekstu mówionego w: Tekst i język. Problemy semantyczne. Red. Mayenowa M.R.
Rozprawa doktorska dr Zofii Dembowskiej – Komunikacja niewerbalna Polaków i Macedończyków
Tkaczyk L., 1996: Komunikacja niewerbalna. Postawa, mimika, gest.
Wajszczuk J., 1983: Tekst spójny czy po prostu tekst?, [w:] Tekst i zdanie. Red. T. Dobrzyńska i E. Janus
Warchala J., 1991:Dialog potoczny a tekst. Katowice.
Wierzbicka A., 1973: Akty mowy w: Semiotyka i struktura tekstu red. Mayenowa M.R.
Wilkoń A., 1982: Język mówiony a pisany. W: „Socjolingwistyka". Red. W. Lubaś T. 4. Kraków.
Wilkoń A., 2000: Typologia odmian językowych współczesnej polszczyzny. Katowice
Wilkoń A., 2002: Spójność i struktura tekstu. Universitas
Witosz B., 2005: Genologia lingwistyczna. Zarys problematyki. Katowice.
Wyrwas K., Sujkowska-Sobisz K., 2005: Mały słownik terminów teorii tekstu. Warszawa.
Zdunkiewicz-Jedynak D. 2008: Wykłady ze stylistyki. Warszawa.
Żydek-Bednarczuk U. 2005: Wprowadzenie do lingwistycznej analizy tekstu. Universitas. Kraków.

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

Видоески Б, 1998: Дијалектите на македонскиот јазик – Том 1, Скопје
Видоески Б, 1999: Дијалектите на македонскиот јазик – Том 2, Скопје
Марковиќ М. 2003: Преглед на македонските дијалекти. Скопје
Марковиќ М.2007: Дијалектологија на македонскиот јазик, Скопје
Минова-Ѓуркова Л. 2003: Стилистика на современиот македонски јазик, Скопје

UNIVERSITY OF SILESIA IN KATOWICE
UNIVERSITY OF OSTRAVA
Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union